

3. Образование в конце XX века: Материалы «круглого стола» // Вопросы философии. 1992. № 9. С. 1-38.
4. Толстых А. В. Культура, культурология и образование: Материалы «круглого стола» // Вопросы философии. 1997. № 2. С. 7-8.

Vyshinskaya I. B.

INNOVATIONAL APPROACHES TO THE FORMATION OF A MODEL OF CONTEMPORARY SPECIALIST

The process of globalization, integration, informatization prove that the future of Mankind depends on the quality of spiritual level of its being, its orientation to life-asserting universal values, which conditions the increasing role of the humanities in the system of education. Its necessity can be explained in the following way: the richer humanitarian culture is, the easier it is to adapt to the changing socio-cultural conditions.

**ПРОБЛЕМЫ І ПЕРСПЕКТИВИ ВИКЛАДАННЯ
ІНФАРМАЦЫЙНЫХ ТЭХНАЛОГІЙ СТУДЭНТАМ-МАСТАКАМ**

Ганчарова С. А.,
дацэнт кафедры інфармацыйных тэхналогій у культуры Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў;

Жылінская Т. С.,
выкладчык кафедры інфармацыйных тэхналогій у культуры Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў

Значнай тэндэнцыяй развіцця сучаснага грамадства з'яўляецца яго інфарматызацыя, што характарызуецца ўсё больш шырокім і інтэнсіўным укараненнем інфармацыйных тэхналогій у розныя сферы чалавечай дзейнасці. Інфарматызацыя грамадства шчыльна звязана з інфарматызацыяй прафесійнай адукацыі.

Па меркаванні І. У. Роберт [1], выкарыстанне інфармацыйных і тэлекамунацыйных тэхналогій у навучанні спрыяе: 1) удасканаленню зместу адукацыйных праграм, метадаў і арганізацыйных форм навучання ў суаднесенні з задачамі развіцця асобы ва ўмовах інфармацыйнага грамадства; 2) пашырэнню відаў навучальнай дзейнасці пры ўмове рэалізацыі сучасных тэхналогій (камп'ютэрныя курсы навучання, інфармацыйна-даведчыя і экспертныя сістэмы, мультымедыя-тэхналогіі, «віртуальная рэчаіснасць»); 3) пераходу ад аўтарытарнага, ілюстратыўна-тлумачальнага навучання да праблемнага, творчага, што дае навучэнцам умовы самастойна набываць новыя веды, выкарыстоўваючы тэхналогіі інфармацыйнага ўзаемадзеяння.

Відавочная неабходнасць выкарыстання інфармацыйных тэхналогій у прафесійным навучанні мастакоў. Гэта тлумачыцца ў першую чаргу моцным развіццём праграмных сродкаў і шырокім выкарыстаннем іх у мастацтве. Такім чынам, сучаснае інфармацыйнае грамадства патрабуе высокага ўзроўню падрыхтоўкі навукова-творчых кадраў не толькі ў прафесійнай галіне, але і ў вобласці ўжывання сродкаў інфармацыйных тэхналогій для рэалізацыі задач навукова-творчай дзейнасці. Акрамя таго, зараз працэс інтэграцыі інфармацыйных тэхналогій у адукацыю спрыяе змяненню зместу дзейнасці мастакоў-педагогаў. Выкладчык перастае быць проста перадачыкам ведаў, ён стае распрацоўшчыкам новай тэхналогіі навучання, што, з аднаго боку, павышае яго творчую актыўнасць, а з другога — патрабуе высокага ўзроўню тэхналагічнай і метадычнай падрыхтаванасці. Усё гэта характарызуе праблему павышэння ўзроўню тэрэтычнай і метадычнай падрыхтоўкі, навуковага патэнцыялу будучых педагогаў-мастакоў у галіне інфармацыйных тэхналогій.

У гэтай сувязі ўзнікаюць праблемы фарміравання зместу і метадыкі выкладання інфармацыйных дысцыплін студэнтам розных мастацкіх спецыяльнасцей. У дадзеным артыкуле мы разгледзім падрыхтоўку спецыялістаў у галіне выяўленчага мастацтва.

Адбор зместу тэрэтычнага матэрыялу не выклікае цяжкасцей — гэта агульныя звесткі аб геаметрычным мадэляванні і камп'ютэрнай графіцы ў мастацтве, асноўныя метады апрацоўкі графіч-

ных выяў, агляд існуючых каляровых мадэлей і графічных фарматаў, тэхнічныя сродкі падтрымкі мастака, праграмныя сродкі апрацоўкі растравых і вектарных выяў, у тым ліку дынамічных, асабліва-васці аптымізацыі графікі для сеткі Інтэрнет. Практычны матэрыял быў абраны з улікам актуальнасці і частаты выкарыстання праграмных сродкаў у прафесійнай дзейнасці мастакоў: сярод растравых рэдактараў — Adobe Photoshop, вектарных — Corel Draw, трохмерных — 3DStudioMax.

У сувязі з адноснай навізнай саміх паняццяў інфармацыйнага грамадства і інфармацыйных тэхналогій, камп'ютэрнай графікі і камп'ютэрнага мадэлявання, методыка выкладання апошніх у галіне мастацтва не распрацавана. Пры распрацоўцы гэтай методыкі перад намі паўсталі цалкам новыя пытанні. Умоўна іх можна падзяліць на:

- спецыфічныя (сувязь з прадметнай вобласцю)
- тэхнічныя
- метадычныя

Асноўная (спецыфічная) праблема, найвялікшая супярэчнасць, якую неабходна вырашыць у першую чаргу пры стварэнні адукацыйнай тэхналогіі выкладання інфармацыйных курсаў студэнтам мастацкіх спецыяльнасцей заключаецца ў тым, што камп'ютэрныя тэхналогіі паўсталі і існуюць на базе дакладных навуковых ведаў, тады як працэсы культуры і мастацтва толькі вельмі павярхоўна могуць быць апісаны ў рамках дакладных навук, у асноўным жа змест гэтых працэсаў на сённяшні дзень недастаткова фармалізаваны ці наогул нефармалізаваны [2]. І гэта тлумачыцца тым, што фармалізацыя і творчасць — дзве неабходныя, але процілеглыя грані чалавечай стваральнай дзейнасці. Акрамя гэтага, узровень падрыхтоўкі студэнтаў-мастакоў па дакладных навукх параўнальна нізкі. Гэта праблема была часткова вырашана наступнымі сродкамі: створаны падрыхтоўчы курс па асновах інфарматыкі для студэнтаў мастацкіх спецыяльнасцей, у змест курса ўведзены звесткі аб геаметрычным мадэляванні, ды большасць гадзін аддадзена на асноўныя азначэнні і паняцці камп'ютэрных тэхналогій апрацоўкі графічных выяў.

Да тэхнічных пытанняў мы аднеслі адпаведнае тэхнічнае абсталяванне кабінетаў, функцыянаванне лакальнай сеткі, неабходнае праграмае забеспячэнне. На дадзеным этапе ўсе гэтыя праблемы вырашаны. У БДУКІМ працуюць тры цалкам абсталяваныя і ўкамплектаваныя лабараторыі, існуе вылічальная лакальная сетка, якая дае вялікія магчымасці для вырашэння метадычных пытанняў.

У сувязі з нераспрацаванасцю больш за ўсё ўзнікла менавіта метадычных пытанняў. Звернемся да метадаў, форм і прыёмаў, якія мы выкарыстоўваем пры выкладанні. Волыт работы паказвае, што ўсе метады навучання, якія былі дапоўнены А. І. Бочкіным [3], шырока выкарыстоўваюцца пры навучанні інфармацыйным тэхналогіям студэнтаў мастацкіх спецыяльнасцей. Часцей за ўсё ўжываюцца мадэльны метады і метады праектаў. Гэта тлумачыцца спецыфічнай (творчай) асаблівасцю спецыялістаў, якіх мы рыхтуем. Формы правядзення заняткаў розныя, але ў сувязі з практычнай накіраванасцю дадзенага курса выкарыстанне лабараторных заняткаў і індывідуальных практыкумаў пры вывучэнні практычнага матэрыялу ды лекцыі пры вывучэнні тэарэтычнага матэрыялу ёсць мэтазгоднае і абгрунтаванае. Лекцыі абавязкова суправаджаюцца наглядным мультымедычным матэрыялам, што таксама значна дапамагае вырашыць апісаныя вышэй спецыфічныя праблемы.

Лабараторныя заданні дзеляцца на наступныя тыпы:

- заданні на засваенне тэхнічных навываў працы з інструментарыем праграм камп'ютэрнай графікі;
- заданні на вырашэнне творчых задач;
- заданні па суправаджэнні (падтрымцы) творчага працэсу.

Большасць метадычных праблем былі вырашаны з дапамогай выкарыстання магчымасцей сеткавага ўзаемадзеяння. Спецыфіка выкладання практычнай часткі курса інфармацыйных тэхналогій студэнтам мастацкіх спецыяльнасцей наступная:

- частае, хуткае пераключэнне паміж камп'ютэрным тлумачэннем задання і індывідуальнай працай;
- вялікая колькасць раздатачнага матэрыялу (заданні, файлы выяў, прыклады, інтэрнет-спасылікі, дадатковы матэрыял у электронным выглядзе);

- сумесная праца над агульным праектам;
- выкарыстанне графічных рэсурсаў сеткі Інтэрнет (тэматычны фасетны пошук выяў з дапамогай спецыялізаваных сэрвісаў, камунікацыя з іншымі мастакамі з дапамогай прафесійных форумаў);
- адначасовае выкарыстанне розных праграмных сродкаў і інш.

Выкарыстанне праграм сеткавых зносін для дэманстрацыі прыкладаў па сетцы стварыла магчымасць хуткага пераключэння паміж рознымі відамі дзейнасці. Агульнае тэлекамунацыйнае асяроддзе дазваляе за секунды зрабіць індывідуальную і калектыўную рассылку файлаў; арганізаваць сумесную працу над праектам; мець доступ да агульных перыферыйных прылад, праграмных і інфармацыйных рэсурсаў, на любым камп'ютэры падтрымліваць і хутка аднаўляць індывідуальна наладжаны на пэўны праект студэнта працоўны асяродак, не звяртаючыся да ўсталяўкі ўсіх праграмных прылад на кожнай асобнай машыне.

У сувязі з гэтым узнікае неабходнасць (асабліва гэта датычыцца педагогаў-мастакоў) выкладання і саміх праграмных сродкаў, якія арганізуюць работу ў лакальнай сетцы (NetMeeting, AOL Messenger), і навучання навыкам работы з файлавай сістэмай у сеткавым асяроддзі (адчыніць прысланы файл, захаваць яго са зменай шляху, знайсці неабходны рэсурс у лакальнай сетцы, адчыніць-зачыніць доступ да сваёй папки). Таму лакальную сетку мы можам разглядаць не толькі як метада, але і як сродка выкладання інфармацыйных тэхналогій.

Але пры выкарыстанні сеткавых тэхналогій на сённяшні дзень існуе шэраг тэхнічных абмежаванняў: з дапамогай праграмы NetMeeting у рэжыме дэманстрацыі па сетцы камп'ютэр адлюстроўвае толькі 256 колераў, ёсць цяжкасці пры рабоце з вялікімі разрашэннямі выяў, повольная перасылка вялікіх аб'ёмаў у нізкахуткаснай сетцы. Таму пры рабоце з больш рэсурсаёмкімі праграмамі трохмернай графікі выкарыстоўваецца таксама і відэапраектар.

Шырокае выкарыстанне тэлекамунацыйных і інфармацыйных тэхналогій дазволіла істотна павысіць эфектыўнасць і прадуктыўнасць навучальнага працэсу, палепшыць якасць прафесійнай падрыхтоўкі мастакоў. Кваліфікаванае валоданне камп'ютэрнымі тэхналогіямі ў сваёй прафесійнай галіне дае магчымасць большай самарэалізацыі ў сучасным інфармацыйным грамадстве і спрыяе росту асабістага майстэрства будучага маладога спецыяліста.

ЛІТАРАТУРА

1. Роберт И. В. Направления научных исследований в области реформирования образования в связи с использованием информационных и телекоммуникационных технологий // Информатизация непрерывного образования. Материалы VII Междунар. выставки-ярмарки. М., 1997. С. 21-27.
2. Бураўкін А. Г. Інфармацыйныя тэхналогіі ў мастацтве. Мн., 1999. 250с.
3. Бочкин А. И. Методика преподавания информатики: Учеб. пособие. Мн., 1998.

Hancharova S. A., Zhiinskaya T. S.

PROBLEMS AND DIRECTIONS OF INFORMATION TECHNOLOGIES TRAINING FOR ARTISTS

Qualified use of computer technologies in professional work of artists enables greater self-realization in the modern information society. Training of information technologies in art education is considered. Methods and ways of teaching computer graphics, network technologies and means of support in visual art are described.